

Rasti raktažodžiai: biokuras, katilinė, pastatų renovacija, šildymas, šildymo sąskaita, šiluma, šilumos gamyba, šilumos kaina, šilumos tiekėjai

Lietuvoje

Brangstantį šildymą atpigins tik renovacija?

Tokių žemų kainų už centralizuotai tiekiamą šilumą kaip pernai, regis, artimiausiu metu nebebus, bent jau vilniečiams. Išeitis – tęsti renovaciją, tikina šilumos tiekėjai.

Arūnas MARCINKEVICIUS

Sostinės valdžia jau neslepia ir atvirai sako vilniečiams: šį šildymo sezoną centralizuotai tiekiamą šilumą smarkiai pabrangs. Tokio kainų šuolio dar nebuvo per visus 30 metų jokiam kitame šalies mieste. Pernai 1 MWh šilumos kainavo vidutiniškai beveik 40 eurų, o šiemet bent jau sostinės gyventojai mokės apie 60 eurų. Galima guostis nebent tuo, kad baisiaisiais 2012-aisiais toks pat kiekis centralizuotai tiekiamos šilumos vienam namų ūkiui kainavo net 77 eurų (vertinant to meto kainomis). O pigiausias šilumos metas – jau beveik pamiršti: tolimesiems 1996-aisiais 1 MWh tekainavo 22 eurais (vertinant to meto kainomis).

Dar tik ieško išeičių

Taigi šildymo sezonas – jau ant nosies, o sostinės savivaldybė dar tik ieško būdų, kaip bent kiek sumažinti centralizuotai tiekiamos šilumos kainą. Pirmiausia bandoma susitarti su UAB Vilniaus kogeneracine jėgaine dėl pigesnės šilumos, gaminamos deginant buitines atliekas. Remiamasi tuo, kad savivaldybė su kogeneracinės jėgainės savininke prieš kelerius metus susitarė, jog pastaroji palaipsniui mažins šilumos kainas. Tai vilniečiams būtų didelė paspartis: minėta jėgainė gali pagaminti apie 40 proc. Vilniui centralizuotai tiekiamos šilumos. Tiesa, iki minėto rodiklio dar reikės luktelėti bent vieną šildymo sezoną, nes tam turi būti įdiegtas ir paleistas biokuro katilas.

Dėl smarkiai didėjančios šilumos kainos savivaldybė, kaip įprastai, kaltina išaugusią biokuro

ir gamtinių dujų paklausą. Todėl, girdi, didėja ir kuro kainos. Teigiama, kad jos šią žiemą gali būti beveik du kartus didesnės nei praėjusį šildymo sezoną. Žodžiu, savivaldybė dar tik ieško būdų suvaldyti tą neabejotiną šildymo kainų kilimą, planuoja kalbėtis su gyventojais, pasakoti apie sąskaitų už šildymą sandarą. Be abejonės, skatins atnaujinti vidaus šildymo sistemas ir toliau modernizuoti daugiabučių gyvenamuosius namus, kad būtų sumažintas tos brangstančios šilumos suvartojimas.

Pabrėžtina, kad bent jau sostinė gali sulaukti to, ko dar nebuvo, atkūrus nepriklausomybę, nė viename Lietuvos mieste: į gatves gali išeiti minios vilniečių, pasipiktinusių pernelyg daug pabrangusia šiluma. Prieš karą Lietuvoje buvo tik vienas panašus protestas – kauniečiai išėjo protestuoti prieš, jų nuomone, nepagrįstai dideles sąskaitas už elektros energiją. Ir elektra bent kiek atpig.

Trūksta konkurencijos

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos prezidentas Valdas Lukoševičius pripažįsta, kad šis šildymo sezonas bent jau Vilniui bus brangesnis nei pernai, nes sostinės suvartojamų gamtinių dujų kiekis šilumai gaminti yra gana nemažas. Štai Kaune, kur yra reali šilumos gamintojų konkurencija, visai realu, kad šilumos kainos bus bene mažiausios šalyje.

Be to, dar senesniai ir didmiesčių, ir mažų miestų gyventojai gelbėjo tai, kad vietinės kogeneracinės elektrinės gana gausiai degino biokurą iš Baltarusijos.

Mat ne tik mūsų, bet ir kaimynų miškus puolė žievėgraužiai vabzdžiai, dėl to išdžiūvo dideli plotai. Todėl Baltarusija eksportavo, taip pat ir į Lietuvą, daug atliekų ir biokuro (šis kuras sudarė trečdajį viso biokuro mūsų šalyje). Dabar tos atsargos jau baigiasi, tad, didėjant biokuro ir gamtinių dujų paklausai, didėja ir kuro kainos. Šilumos tiekėjai prognozuoja, kad jau šią žiemą jos gali būti, kaip minėta, beveik du kartus didesnės nei praėjusį šildymo sezoną.

Centrinės valdžios įkaitė

Visgi įdomiausia šioje situacijoje yra štai kas. Prieš penkerius metus šilumą tiekusi Vilniaus 3-ioji termofikacinė elektrinė buvo uždaryta, nors, joje įrengus biokuro katilą, vilniečiams sąskaitos už šildymą būtų sumažėjusios trečdaliu. Tačiau sostinė ir toliau išsiskiria iš kitų miestų, nes šilumai gaminti sunaudoja mažiausiai biokuro.

Kodėl Vilnius išliko tarp daugiausia dujų suvartojančių miestų? Pasirodo, centrinei valdžiai reikia išlaikyti suskystintųjų dujų terminalą Klaipėdoje, nes sostinė su bendrove „Achema“ yra pagrindinės dujų vartotojos šalyje. Jei Vilnius šilumos gamybai biokuro ir atliekų kiekį būtų žymiai padidinęs, bankai nebūtų finansavę suskystintųjų dujų terminalo projekto. Todėl to meto centrinės valdžios spaudimas Vilniui – tiesiogiai su tuo susijęs. Taip Vilniaus miestas tapo politikų atpirkimo ožiu. Ir tie politikai, kurie priėmė minėtus sprendimus, deka, nukreiptus prieš sostinės gyventojus, dabar vėl yra valdžioje. Paminėtina, kad sostinė – vienintelis iš didžiųjų miestų, kur šilumos kaina augo. Kituose miestuose ji mažėjo, o šiauliuose liko tokia pati.

Išgelbės tik mažesnis vartojimas

V. Lukoševičius primena, kad pernai ypač žema šilumos kaina buvo dėl pigaus biokuro ir pi-

Dėl smarkiai išaugusios šilumos kainos Vilniaus savivaldybė kaltina išaugusią biokuro ir gamtinių dujų paklausą

gių dujų. Pastarųjų kiekis kuro struktūroje pernai sumažėjo iki 19 proc. (iš esmės jas naudoja tik Vilnius). Daugumai miestų šilumos kainą lemia biokuras ir komunalinės atliekos. Bendra jų dalis gaminant šilumą jau siekia 79 proc. O paleidus Vilniaus kogeneracinės jėgainės biokuro įrenginius biokuro dalis sieks 80–85 proc. (2030 m. planuojama pasiekti 90 proc.). Dabar laukiama Europos Sąjungos paramos lėšų, nes biokuro katilai, palyginti su dujų, – labai brangūs.

Beje, smulkintos medienos poreikis auga visame regione, nes sparčiai statomi ja vartojantys pajėgumai ir kaimyninėse šalyse. Ir šie pajėgumai – tai ne tik katilinės ir elektrinės, bet ir baldinių plokščių gamyklos, celuliozės ir popieriaus fabriškai ir t. t. Skelbiama, kad Baltarusijoje smulkinta mediena ir biokuras jau pabrango beveik 3 kartus, tad jų neapsimoka vežti į Lietuvą.

Galimą šilumos pigimą ar bent jau nebrangimą Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos vadovas sieja ne tik su didėjančiu biokuro vartojimu, bet ir su daugiabučių renovacija. Po renovacijos šilumos suvartojimas paprastai sumažėja 40–60 proc. Tik bėda ta, kad renovuojami ne daugiausia šilumos prarandantys pastatai, todėl šildymo sąskaitos tame pačiame mieste skiriasi iki 10 kartų. V. Lukoševičiaus nuomone, labai blogos būklės pastatus reikia privalomai atnaujinti kuo greičiau, o nekokybiškai atlikta tam tikrų pastatų renovacija neturi stabdyti viso šio proceso.